

Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți
Facultatea de Științe Reale, Economice și ale Mediului
Catedra de științe economice

INDICAȚII METODICE
DE REALIZARE ȘI SUSȚINERE PUBLICĂ
A TEZELOR DE LICENȚĂ

Pentru studenții ciclului I – studii superioare de licență
Domeniul general de studiu 36 – „Științe Economice”
Specialitatea 821.1 – „Turism”

_____ **Alina SUSLENCO, dr., asist. univ.**

_____ **Veronica GARBUZ, drd., asist. univ.**

Bălți, 2016

Lucrarea Indicații metodice de realizare și susținere publică a tezelor de licență
a fost discutată la ședința Catedrei de științe economice,
proces-verbal nr. ___ din _____

Șeful Catedrei _____ Carolina TCACI, dr., conf. univ.

Lucrarea Indicații metodice de realizare și susținere publică a tezelor de licență
a fost aprobată la ședința Consiliului Facultății de Științe Reale, Economice și ale Mediului,
proces-verbal nr. ___ din _____

Decanul Facultății _____ Pavel TOPALĂ, prof. univ., dr. hab.

Recenzent: Tcaci Carolina, dr., conf. univ.

Cuprins

1. Preliminarii.....	4
2. Aspecte introductive	
2.1. Alegerea temei tezei de licență.....	6
2.2. Metodologia cercetării economice.....	8
2.3. Etapele elaborării tezei de licență.....	12
2.4. Aportul conducătorului științific în procesul elaborării tezei.....	15
3. Cerințe privind structura, conținutul și volumul tezei.....	15
4. Exigențe de elaborare a tezei de licență	
4.1. Exigențe de tehno-redactare a tezei de licență.....	18
4.2. Exigențe etice în elaborarea tezei de licență.....	20
5. Susținerea și evaluarea tezei de licență	
5.1. Procesul de admitere la susținere a tezei de licență.....	22
5.2. Susținerea publică a tezei de licență.....	23
5.3. Evaluarea tezei de licență.....	25
6. Referințe bibliografice.....	26
7. Anexe.....	27

1. Preliminarii

Prezenta lucrare este elaborată în concordanță cu exigențele din domeniul dat [4] și sunt destinate studenților, conducătorilor științifici, comisiilor de evaluare a tezelor de licență pentru a fundamenta cerințele obligatorii minime pentru elaborarea și susținerea unei lucrări de licență în cadrul Catedrei de științe economice. Indicațiile metodice sunt adresate studenților de la Specialitatea 821.1 – „Turism”, a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți.

Teza de licență, în calitate de formă de evaluare finală a studentului la ciclul I – studii superioare de licență, este o lucrare de cercetare scrisă prin care studenta/studentul își testează capacitatea de a trata științific o temă aleasă, considerată interesantă pentru sine și societate. În concordanță cu planul de învățământ, perioada de elaborare a tezei de licență este precedată de un stagiu practic, care are drept scop consolidarea cunoștințelor teoretice obținute pe parcursul tuturor anilor de studii, completarea lor cu cele practice, selectarea informației necesare pentru elaborarea tezei de licență și obținerea unor abilități în domeniul de formare profesională: 821.1 Turism.

Teza de licență implică o muncă laborioasă și este o lucrare riguros elaborată și argumentată, fiind fundamentată pe:

- abilitatea de a alege o problemă de cercetare – a decupa pertinent un aspect /o componentă a realității ca subiect pentru propria cercetare;
- capacitatea de documentare teoretică, de alcătuire și stăpânire a bibliografiei legate direct și /sau tangențial de tema de cercetare;
- dovedirea abilităților de cercetare necesare pentru rezolvarea problemei alese, prin organizarea, desfășurarea și prezentarea pașilor metodologici parcurși și rezultatelor obținute.

Teza de licență contribuie la formarea și dezvoltarea următoarelor competențe generale [3]:

- comunicarea științifică scrisă și orală în elaborarea și prezentarea tezei de licență;
- utilizarea instrumentelor cu acțiune digitală, crearea documentelor și utilizarea serviciilor electronice de bază în cercetare;
- utilizarea resurselor de specialitate în limba română și într-o limbă de circulație internațională în elaborarea tezei;
- executarea unor sarcini profesionale complexe, în condiții de autonomie și independență profesională;

- autocontrolul procesului de învățare, diagnoza nevoilor de formare, analiza reflexivă a propriei activități de cercetare;

- asumarea responsabilității etice pentru rezultatele cercetării înscrise în teza de licență;

Teza de licență contribuie și la conturarea și dezvoltarea următoarelor competențe specifice:

- analiza, sinteza și aplicarea cunoștințelor și abilităților obținute la disciplinele programului de studiu;

- identificarea problemei de cercetare;

- planificarea timpului și a mijloacelor pentru realizarea cercetării;

- formularea ipotezei de cercetare;

- identificarea, procesarea și analiza informației din diferite surse în scopul realizării cercetării;

- proiectarea activității de cercetare;

- utilizarea integrată a instrumentarului conceptual și metodologic pentru explicarea, interpretarea și soluționarea unor probleme teoretice și practice noi, în contexte mai largi asociate domeniului;

- utilizarea nuanțată și pertinentă a criteriilor și metodelor de evaluare pentru a formula judecăți de valoare și a fundamenta decizii constructive [3].

Teza de licență este o lucrare științifică elaborată de către student prin intermediul cercetării independente a unui anumit domeniu și se fundamentează pe cunoștințele acestuia acumulate în decursul anilor de studii universitare. Elaborarea tezei de licență are ca scop principal formarea de abilități, competențe, aptitudini de a analiza și a interpreta din punct de vedere logic fenomenele specifice domeniului de cercetare, a se aprofunda în tematica fenomenului cercetat. Astfel, studentul capătă aptitudini teoretico-aplicative de sondare a unui fenomen, de selectare a informației, de stabilire a unor repere teoretico-aplicative pentru construcția cercetării sale.

Teza de licență, în comparație cu celelalte lucrări elaborate de student, care presupune o interpretare proprie, la libera alegere, a fenomenelor studiate și interpretate, presupune o interpretare care este marcată de respectarea anumitor exigențe de rigoare pe care studentul trebuie să le respecte, pentru a conferi valoare și consistență lucrării sale.

Teza de licență presupune elaborarea, sub conducerea cadrului didactic numit de Catedră, care are postura de conducător științific al tezei de licență, a unei lucrări, formate din idei, abordări proprii ale studentului cu privire la fenomenele analizate. Elaborarea tezei de licență presupune implicit o documentare științifică consistentă referitor la fenomenul investigat. Teza

de licență elaborată este susținută la ședința catedrei, la o dată stabilită de Catedra de științe economice.

Teza de licență, în calitate de lucrare fundamentală, ajută la formarea la student a cunoștințelor, abilităților și deprinderilor, care pot fi sistematizate în modul următor:

- să cunoască noutatea fenomenului studiat;
- să utilizeze metode moderne, adecvate pentru derularea cercetării;
- să stabilească ipoteze de cercetare pentru a le verifica prin intermediul cercetării efectuate;
- să sondeze literatura de specialitate referitor la tema de cercetare selectată;
- să interpreteze logic, inteligibil caracteristicile fenomenelor cercetate;
- să trateze critic părerile cercetătorilor din domeniu referitor la tema de cercetare selectată;
- să contureze concluzii și recomandări sugestive referitor la analizele și cercetările efectuate;
- să contureze noi interpretări și analize ale fenomenelor cercetate;
- să propună soluții inovatoare a redresării economiei prin intermediul fenomenelor investigate.

Prin intermediul tezei de licență se evaluează:

- capacitatea de efectuare a unui demers metodologic, aplicativ cu privire la tema de cercetare selectată;
- potențialul de înțelegere și dezvoltare a temei selectate, prin analiza tuturor elementelor constitutive;
- capacitatea de sondare a diverselor opinii ale cercetătorilor din domeniu referitor la tema de cercetare selectată și de înțelegere, interpretare a conținutului lor;
- capacitatea de efectuare a unui demers metodologic, aplicativ cu privire la tema de cercetare selectată;
- capacitatea și originalitatea de tratare și analiză a subiectului supus cercetării;
- capacitatea de a structura concis, corect și logic ideile analizate și recomandările proprii;
- calitatea, actualitatea, consistența, relevanța materialului din cadrul tezei de licență;
- capacitatea de a reda idei inovatoare și soluții pentru agent economic, economie, societate.

2. Aspecte introductive

2.1. Alegerea temei tezei de licență

Procesul de lucru științific asupra tezei de licență debutează cu selectarea temei tezei de licență de către fiecare student, în concordanță cu domeniul de cercetare interesat.

Tema tezei de licență poate fi selectată din tematica tezelor de licență propusă de Catedra de științe economice pentru specialitatea 812.1-„Turism”. Tematica propusă include teme din diverse domenii ale turismului național și internațional. În calitate de obiect de cercetare, aceste teme pot fi dezvoltate la nivel de agenții de turism, hoteluri, pensiuni turistice și agroturistice, unități de alimentație publică și alte unități de cazare.

Dacă nici una dintre temele propuse de către catedră nu corespunde aspirațiilor studentului, atunci el poate propune șefului Catedrei de științe economice o cerere scrisă cu o nouă temă, doar cu acceptul conducătorului științific, care este examinată și în funcție de caz, aprobată la ședința Catedrei de științe economice.

Studentii trebuie să selecteze tema de licență din tematica propusă, la finele anului de studiu precedent, dar nu mai târziu de prima lună a anului final de studii, în concordanță cu cerințele catedrei.

Temele de licență trebuie să implice un grad de noutate, să fie construite pe abordări interdisciplinare, pentru a putea organiza studenții pe o cercetare a unor domenii interconexe cu tangențe remarcabile.

Tema unei teze de licență trebuie să respecte anumite reguli pentru a putea reda în întregime aria de cercetare a unui anumit domeniu.

Astfel, tema unei teze de licență trebuie să corespundă următoarelor reguli:

- textul titlului trebuie să fie consistent, original pentru un anumit domeniu selectat;
- să fie formulată corect fără greșeli și abateri de la domeniul de cercetare;
- să conțină termeni de bază, cuvinte-cheie;
- să fie scurtă și nesofisticată, dar originală și să conțină un grad de noutate;
- să fie omiși termenii care nu ajută la formarea valorii tezei;
- să fie omiși termenii care contravin cerințelor domeniului general de studiu.

Alegerea temei de licență trebuie efectuată cu mare atenție de către student și trebuie să fie în concordanță cu anumite elemente de bază, precum:

- actualitatea cercetărilor efectuate anterior;
- posibilitatea de a dezvolta tema prin acumularea datelor practice de la agenția de turism/hotelul/pensiunea/unitatea de alimentație publică dată;

- nivelul de cunoștințe al studentului;
- domeniul de interes al studentului;
- interesul anterior al studentului către acest domeniu;
- existența unei literaturi vaste într-un anumit domeniu;
- posibilitatea de a dezvolta cercetarea prin acumularea unei baze solide de date practice;
- aptitudinile de a cerceta și sonda un anumit domeniu.

Este necesar ca studentul să cerceteze sursele bibliografice pentru a investiga literatura de specialitate la acest domeniu. Este preferabil ca sursele selectate să fie actuale, relevante pentru tema supusă cercetării. Este necesar ca să fie utilizate, în calitate de referințe bibliografice, atât cărți, legi, hotărâri, acte legislative, cât și articole de specialitate, care conferă o consistență și relevanță deosebită. Toate aceste referințe bibliografice studentul le va acumula de la resursele bibliotecii instituției de învățământ la care învață și/sau la alte biblioteci din țară sau de peste hotare.

Alegerea temei se face individual de fiecare student sau la sugestia profesorului, care ulterior îi va fi conducător științific. În cazul apariției anumitor elemente neprevăzute, studentul poate solicita schimbarea temei tezei de licență o singură dată, însă până la emiterea procesului verbal de către Catedra de științe economice dar nu mai târziu de 3 luni până la susținerea tezei de licență în fața comisiei de evaluare.

Pentru înregistrarea temei de licență, studentul de la facultatea de Științe Reale, Economice și ale Mediului, specialitatea 821.1-„Turism” va depune o cerere (anexa 1) la metodistul Catedrei de științe economice unde va indica tema tezei de licență și conducătorul științific.

Astfel, ulterior, Catedra de științe economice aprobă tema tezei de licență și eventual conducătorul tezei de licență. Ulterior urmează procedura de aprobare la Consiliul științific al Facultății ȘREM și în final rectorul universității emite ordinul.

2.2. Metodologia cercetării economice

Metodologia cercetării economice reprezintă un domeniu de cunoaștere care explică modalitățile de aplicare a instrumentarului metodologic în cercetarea științifică economică pentru a cultiva un comportament de *homo academicus*. Ea permite cunoașterea concepțiilor metodologice ale evoluției științei, înțelegerea ciclului metodologic de cercetare prin interacțiunea „problemă–ipoteză–testare”, însușirea conținutului fiecărei etape de cercetare științifică.

Informațiile proprii documentării bibliografice pot fi regăsite pe următoarele tipuri de documente:

a) *Documente primare* - surse în care este fixat direct conținutul unei activități de cercetare și creație. Dintre acestea pot fi reținute: raportul științific și tehnic, disertația, proiectul și documentația tehnică, preprinturile sau publicațiile preliminare, lucrările prezentate la diferite manifestări științifice, periodicele, revistele științifice, articole, ziare, reviste, cărți, invenții și descrierile de invenții, culegeri de lucrări științifice, monografiile, manuale, standarde, s. a.

b) *Documente secundare* - surse rezultate din prelucrarea analitică și sintetică a informațiilor cuprinse în documentele primare, cu scopul semnalării acestora. Dintre acestea, cel mai adesea se folosesc:

- cataloagele - cuprind semnalări de lucrări existente într-o bibliotecă.

- bibliografiile - se prezintă sub forma listelor de semnalare a unor lucrări selectate după un anumit criteriu - valoare tematică, categorii de documente, timp, autor - însoțite sau nu de descrieri succinte. Există o mare varietate de tipuri de bibliografii.

- indexurile - sunt modele de nuclee informaționale cuprinzând titluri, cuvinte cheie, nume, autori, instituții, subiecte, referințe bibliografice și se prezintă ca surse atașate la finalul unei lucrări;

- reviste de referate - publicații de informare al căror conținut se prezintă sub formă de referate, adnotări sau titluri, la care se adaugă o succintă descriere bibliografică, toate fiind grupate tematic și urmate de indexuri pe subiecte.

c) *Documente terțiare* - sunt forme complexe de prelucrare a informațiilor prin analiză, evaluare, comparare sau sinteză, cu grad crescut de veridicitate și generalizare, cu posibilități superioare de valorificare. Dintre acestea menționăm: îndreptările, tratatele, dicționarele, enciclopediile, sintezele informative și documentare.

Cunoașterea științifică, inclusiv cea economică, presupune două niveluri relativ distincte care însă se presupun reciproc: *nivelul empiric* și *nivelul teoretic*. Nivelul empiric constă din fapte științifice prelucrate cu ajutorul metodelor statistico - matematice, iar nivelul teoretic este constituit din teorii științifice. În cadrul teoriilor economice sunt formulate noțiunile, enunțurile și tezele științifice, precum și legile economice.

Noțiunile economice numite concepte, termeni sau categorii economice sunt abstracții care desemnează o anumită trăsătură esențială a unei clase de fenomene economice (marfa, valoarea, prețul, renta). Pentru a deveni operațională, noțiunea trebuie însoțită de indicatori economici specifici.

Enunțurile și tezele teoretice exprimă raporturile dintre caracteristicile faptelor științifice sub forma unor aserțiuni, afirmații sau negații. Ele presupun noțiunile științifice legate între ele

în mod logic (creșterea salariului real este determinată de raportul supraunitar al indicelui salariului nominal și al indicelui prețurilor).

Legea economică este un tip de enunț teoretic care semnifică o relație generală, esențială, relativ stabilă și constantă, repetabilă, dintre caracteristicile fenomenelor sau proceselor economice (legea randamentelor non proporționale, legea cererii, legea ofertei).

Principiile economice reprezintă norme de comportament sau de acțiune economică, elaborate în concordanță cu cerințele obiective ale legilor (principiul minimumului de efort cu maximum de randament - *homo economicus*).

Principalele modele utilizate în cercetarea științifică economică pot fi:

Metoda abstracției științifice – prin care fenomenul cercetat este curățat de fapte și trăsături mai puțin importante, întâmplătoare, ajungându-se astfel la nucleul acestuia. În cazul dat se face abstracție de lucrurile secundare pentru a scoate în relief trăsăturile caracteristice, dominante pentru fenomenul cercetat. Cu ajutorul abstracției științifice sunt definite aspectele esențiale ale vieții economice, numite categorii economice.

Metoda unității dintre analiză și sinteză putem menționa că prin analiză fenomenul supus cercetării este dezmembrat în părțile sale componente, fiecare fiind analizată complex, pentru a i se pune în evidență esența. Prin sinteză, elementele analizate separat sunt reunite, reconstituindu-se întregul, cunoscându-se deja elementul-cheie și schițându-se tendințele dominante în evoluția fenomenului cercetat.

Metoda istorică pornește de la adevărul că orice fenomen economic are o evoluție istorică, adică apare, se dezvoltă, apoi dispare sau se transformă în altceva.

Metoda logică fenomenul este reprodus doar prin ceea ce acesta are mai important, mai esențial.

Metoda unității analizei cantitative și calitative presupune evaluarea mărimilor economice în unități naturale și în expresie bănească, apoi căutarea modalităților de transformare a cantității în calitate, adică de trecere la forme noi de organizare a activității economice, la un nou nivel de dezvoltare economică.

Modelarea economico-matematică presupune reproducerea schematică a unui proces economic sub forma unui sistem liniar, alcătuit din mărimi variabile care permite elaborarea unor scenarii de evoluție a acestora și alegerea unei variante optime. Modelele economico-matematice sunt expuse sub forma unor ecuații și formule matematice sau sub forma unor grafice geometrice.

Inducția exprimă procesul de ridicare a sensibilului la inteligibilul rațional. Inducția este o mișcare de la planul senzorial la cel logic, ea reprezentând calea prin care cunoașterea trece de la reflectarea individualului la cea a generalului. După gradul de întemeiere, ea face distincția

între inducția completă și cea incompletă. Prima reprezintă acea formă de raționament inductiv cu ajutorul căreia se obține o concluzie generală din premise care epuizează toate cazurile sub care se prezintă fenomenul dat.

Deducția este un proces cu mișcare inversă, care constă din derivarea riguroasă a unei propoziții (concluzia) din alte propoziții date (premisele). Mersul său se face de la idee la idee, oferind astfel superioritatea obținerii de noi adevăruri fără investigarea realității în mod direct.

Aceste metode trebuie selectate cu acuratețe pentru a fi utilizate în cercetarea științifică a elaborării tezei de licență.

2.3. Etapele elaborării tezei de licență

După alegerea temei tezei de licență și aprobarea temei și conducătorului științific, demarează procesul de elaborare al tezei de licență, care poate fi structurat după anumite etape esențiale:

1. Documentarea teoretică și practică pentru a clarifica titlul tezei și a analiza evoluția conceptelor și a temei. Aceasta implică studiul diferitelor materiale (cărți, articole din reviste și internet, articole din baze de date on-line, diverse studii și cercetări). Articolele de cercetare sunt esențiale pentru realizarea unei bune documentări teoretice. Toate sursele sunt înregistrate pentru a putea întocmi referințele bibliografice finale. Un element de interes deosebit prezintă aspectele de noutate științifică și legătura cu realitatea, ca și o analiză critică, prin identificarea punctelor comune, a unor discordanțe de opinii, limite etc.

Referințele bibliografice cele mai relevante pentru cercetare se stabilesc în comun acord cu conducătorul științific.

Documentarea poate fi structurată sau delimitată în cercetare teoretică și documentare practică. Documentarea teoretică se realizează din cărți, articole, acte legislative, reviste de specialitate, baze de date naționale și internaționale, teze de doctorat, rapoarte de cercetare.

Documentarea practică presupune sondarea aspectelor practice ale temei alese. Deci, acest tip de documentare presupune studierea directă a problematicii tezei de licență. Aici putem menționa o serie de metode care pot ajuta studenții să efectueze această cercetare:

- metode cantitative – cercetările cantitative utilizează cifrele și metode de analiză statistică. Ele tind să se bazeze pe măsurarea numerică a aspectelor specifice fenomenelor studiate, cu scopul testării ipotezelor cauzale. Pentru a efectua această cercetare pot fi utilizate următoarele metode: experiment, observația pe baza unei grile structurate, sondaje;

- metode calitative – nu se bazează pe cercetări numerice, urmărind descrierea comprehensivă a unui eveniment sau a unei unități sociale. Pentru a efectua această cercetare pot fi utilizate următoarele metode: observația participativă, interviul de grup, interviul intensiv, studii de caz, variante de analiză a documentelor.

În practică sunt tot mai des utilizate cercetări mixte – o combinație dintre metodele calitative și cele cantitative.

După etapa de culegere a datelor, se trece la ordonarea, așezarea și sistematizarea lor. Latura logică a aranjării și prezentării datelor este un element de bază pentru elaborarea unei teze de licență consistente și originale.

2. *Elaborarea planului preventiv al tezei de licență* constituie o altă etapă de importanță maximă în elaborarea tezei de licență. Astfel, putem menționa că planul tezei de licență cuprinde structurarea sau ierarhizarea activităților de cercetare după anumite criterii:

- să cuprindă dezvoltarea în întregime a temei tezei de licență;
- să corespundă cu informația colectată de către student;
- să conțină o introducere în domeniul de cercetare;
- să pună în valoare tema de cercetare prin conținutul capitolelor și a subcapitolelor;
- să fie bine structurat încât fiecare capitol sau subcapitol să contribuie la rezolvarea unei probleme sau a unei activități de cercetare distincte;
- să contureze, în partea finală, concluziile și recomandările cercetării efectuate.

În etapa inițială, împreună cu conducătorul științific al lucrării, se elaborează planul provizoriu al tezei de licență, care ulterior, pe parcursul analizelor și cercetării efectuate, se definitivează.

După elaborarea planului tezei de licență urmează întocmirea de către student a unui grafic calendaristic de elaborare a tezei de licență, care trebuie prezentat la Catedra de științe economice (anexa 2) și în care sunt conturate termenele necesare perfectării fiecărei părți a tezei de licență. Studentul se obligă să respecte termenele indicate.

Graficul calendaristic de elaborare a tezei de licență prevede:

- planificarea etapelor de elaborare a tezei de licență și time-managementul fiecărei etape;
- monitorizarea studentului de către profesor în procesul elaborării tezei;
- analiza conținutului capitolelor și a subcapitolelor tezei de licență;
- corectarea eventualelor abateri, devieri, greșeli comise de către student în procesul de elaborare a tezei.

Graficul calendaristic trebuie să conțină următoarele elemente de bază:

- selectarea referințelor bibliografice;
- elaborarea planului tezei de licență;

- cercetarea literaturii de specialitate și analiza ei;
- elaborarea primului capitol al tezei de licență;
- elaborarea celui de al doilea capitol al tezei de licență;
- elaborarea celui de-al treilea capitol al tezei de licență;
- prezentarea tezei la susținere, la Catedra de științe economice.

Studentii, ale căror grafice calendaristice nu sunt aprobate și semnate de către conducătorul științific trebuie să dea explicații Comisiei în momentul susținerii preventive a tezei, create la catedră, cu privire la motivele de neîndeplinire a planurilor calendaristice.

Odată ce planul preventiv a fost elaborat de către student, urmează acceptarea lui și aprobarea de către Catedra de științe economice. Astfel, planul preventiv cu semnătura conducătorului științific urmează a fi prezentat de către studentul de la specialitatea 821.1- „Turism” la catedră la o dată stabilită de catedră, de obicei la sfârșitul lunii octombrie, unde este analizat de către cadrele didactice. La catedră planul poate fi aprobat din start, fără modificări, sau modificat în scopul eficientizării cercetării și asigurării consistenței tezei.

3. *Culegerea și sistematizarea materialului cules* este o altă etapă a elaborării tezei de licență. Materialul cules din diverse surse și prelucrat de către student este sistematizat în cele 3 capitole ale tezei de licență și în subcapitolele tezei de licență.

Această etapă este divizată în 3 etape:

- culegerea și sistematizarea materialului pentru elaborarea primului capitol. Astfel, la această etapă studentul trebuie să elaboreze, până la o dată stabilită în planul calendaristic, capitolul I al tezei de licență. Acest capitol este un capitol teoretic unde tema selectată este analizată în literatura de specialitate. Acest capitol trebuie prezentat conducătorului științific pentru a fi verificat, îmbunătățit și aprobat spre susținerea preliminară la Catedra de științe economice. Dacă studentul nu a elaborat din anumite motive primul capitol al tezei, nu este admis spre următoarea etapă a planului calendaristic. Studentul trebuie să elaboreze acest capitol avizat de conducătorul științific și să îl prezinte șefului Catedrei de științe economice;

- elaborarea celui de al doilea capitol. La această etapă studentul trebuie să elaboreze cel de al doilea capitol al tezei de licență încadrându-se în termenii din planul calendaristic. Acest capitol este destinat unei analize teoretico-aplicative a temei cercetate. Studentul trebuie să dețină capitolul doi avizat de către conducătorul științific și să îl prezinte la o dată stabilită la susținerea preliminară la Catedra de științe economice. Capitolul elaborat trebuie să fie avizat de către conducătorul științific și să îl prezinte șefului Catedrei de științe economice;

- elaborarea celui de al treilea capitol al tezei de licență. La această etapă studentul trebuie să sistematizeze materialul în subcapitolele celui de al treilea capitol al tezei de licență, respectând termenii din planul calendaristic. Acest capitol este un capitol practic, aplicativ, unde

studentul trebuie să analizeze practic, prin intermediul aplicării diferitor tipuri de cercetări, obiectul de analiză. După elaborarea celui de-al treilea capitol urmează a fi prezentat conducătorului științific și doar după ce a fost avizat de către conducătorul științific el va fi prezentat spre susținere Catedrei de științe economice. Capitolul elaborat trebuie să fie avizat de către conducătorul științific și să îl prezinte șefului Catedrei de științe economice.

Susținerile preliminare se promovează de către catedră pentru a monitoriza procesul de elaborare a tezei de licență de către student.

4. Prezentarea tezei finale conducătorului științific. La această etapă, după toate corectările făcute de către conducătorul științific și membrii Catedrei de științe economice, studentul trebuie să prezinte teza de licență conducătorului științific în versiune finală.

Doar după aprobarea finală și definitivă a lucrării de către conducătorul științific, teza va fi prezentată la catedră în două exemplare: un exemplar cu copertă subțire, unul cu copertă rigidă și pe CD.

După avizarea de către șeful Catedrei de științe economice, teza de licență este înscrisă în lista tezelor propuse spre susținere finală în fața comisiei de evaluare.

2.4. Aportul conducătorului științific în procesul elaborării tezei

În scopul coordonării tuturor activităților ce țin de elaborarea tezei de licență, catedra numește un *conducător științific al tezei de licență*. Conducător științific poate fi un cadru didactic care deține un titlu științific și științifico-didactic (în cazuri excepționale lector universitar).

Criteriile care stau la baza alegerii conducătorului științific sunt:

- disciplina predată de profesor (legată eventual de teza de licență);
- nivelul academic al profesorului;

Conducătorul științific are următoarele responsabilități:

- promovează îndrumarea științifică a studentului;
- monitorizează și îndrumă studentul în procesul de elaborare a tezei de licență;
- aprobă planul tezei de licență și conținutul ei;
- consultă studentul de fiecare dată când acesta solicită, în cadrul orelor de serviciu;
- apreciază calitatea materialului prezentat de student;
- coordonează îndeplinirea obiectivelor prestabilite;
- evaluează conținutul tezei;

- apreciază teza și îndeplinește un aviz de evaluare și de recomandare spre susținerea finală a tezei de licență.

Rolul primordial al conducătorului tezei de licență este de a coordona munca studentului și de a-i oferi sprijin pentru elaborarea tezei de licență.

3. Cerințe privind structura, conținutul și volumul tezei

Fiecare lucrare științifică trebuie să aibă o dimensionare optimă și relevantă. Astfel, trebuie să menționăm că teza de licență, în calitate de lucrare științifică fundamentală, trebuie să fie dimensionată optim pentru a asigura balansarea oportună a conținutului capitolelor și a subcapitolelor tezei. Această balansare trebuie mereu respectată pentru a evita elaborarea unor capitole sub sau supradimensionate. Trebuie de remarcat că acest echilibru trebuie să existe și între subcapitolele tezei de licență.

O teză de licență trebuie să fie structurată din 3 capitole coerente, logice și relevante.

În continuare vom reda schematic conținutul și volumul optim al unei teze de licență.

	Denumirea compartimentului tezei de licență	Volumul tezei
1.	Foaie de titlu	1 pagină
2.	Cuprins	1 pagină
3.	Lista abrevierilor (opțional)	1 pagină
4.	Introducere - actualitatea temei de cercetare; - descrierea problemei - scopul cercetării și obiectivele cercetării; - ipotezele cercetării; - baza conceptuală a cercetării; - metode, procedee și tehnici de cercetare; - structura tezei.	2-3 pagini
5.	1 1.1. 1.2. 1.3. (opțional)	10-13 pagini
6.	2 2.1. 2.2. 2.3. (opțional)	15-17 pagini
7.	3 3.1. 3.2. 3.3. (opțional)	15-17 pagini
8.	Concluzii și recomandări	2-4 pagini
Total conținut 40-45 pagini		
9.	Referințe bibliografice	1-2 pagini (minim 25-30 surse)
10.	Anexe	nu se limitează, dar în volum rezonabil

Teza de licență va fi scrisă cu Times New Roman, mărimea caracterelor 12, spațiere 1,5.

Foaia de titlu (anexa 3) va conține informația sistematizată despre instituția de învățământ, facultatea la care învață studentul, catedra de specialitate; titlul temei de cercetare; numele și prenumele complet al studentului; numele și prenumele conducătorului științific cu indicarea funcției și a titlului științific și științifico-didactic; localitatea și anul susținerii tezei de licență.

Notă: Foaia de titlu se elaborează pe ambele părți a foii. Foaia de titlu nu se numerotează. Numerotarea în cadrul tezei se face începând cu a treia pagină.

Introducerea (anexa 4) va conține informații cu privire la:

- actualitatea temei de cercetare - unde va fi dovedit faptul că tema selectată este una de importanță maximă, actuală și extrem de relevantă pentru cercetare. Actualitatea temei trebuie dovedită pe seama investigațiilor efectuate în domeniul cercetat care punctează faptul că tema este una de importanță vitală pentru economia națională;

- problema și scopul cercetării – evidențiază prezența unei probleme care urmează a fi rezolvată pe baza cercetării efectuate. Scopul cercetării fundamentează necesitatea de a derula cercetarea dată;

- obiectivele tezei – sunt elemente constructive care contribuie la atingerea scopului cercetării. Ele se fixează în raport cu conținutul subcapitolelor tezei de licență. Astfel, trebuie de remarcat că obiectivele trebuie să fie clare și să contribuie la atingerea scopului cercetării;

- ipotezele cercetării – constituie niște presupoziii preliminare pe care le are cercetătorul de la începutul derulării cercetării. Astfel, putem menționa că ipotezele cercetării trebuie să fie formulate pe baza unor cercetări deja existente, adică trebuie să fie formulate pe baza unor repere fundamentate. De regulă, o cercetare, trebuie să aibă o ipoteză generală și 4-5 ipoteze specifice, subsumate celei generale;

- baza conceptuală a cercetării – are menirea de a face o trecere în revistă a cercetătorilor care au analizat până la moment tema dată și succesele pe care le-au înregistrat în tratarea temei date;

- metode, procedee și tehnici de cercetare – are menirea de a contura metodologia cercetării; sunt evidențiate clar metodele utilizate pentru promovarea cercetării și importanța fiecărei metode în cadrul cercetării efectuate;

- structura tezei de licență – la acest compartiment va fi analizată structura lucrării, adică conținutul succint al celor trei capitole.

Lista abrevierilor (opțional) va conține explicațiile abrevierilor utilizate în cadrul tezei de licență (anexa 5). Ea este elaborată de către studenții care utilizează în cadrul tezei de licență multe abrevieri.

Capitolul 1 este un capitol teoretic, în care studentul efectuează o incursiune teoretico-metodologică asupra conținutului temei tezei de licență. Astfel, acest capitol este destinat

cercetării literaturii de specialitate și anume: teorii, definiții, principii, aspecte determinante ale temei tezei de licență. Fiecare capitol se finalizează cu concluzii sugestive referitoare la conținutul analizat în fiecare subcapitol. Capitolul teoretic nu trebuie să depășească 40% din totalul lucrării [4].

Capitolul 2 este un capitol analitic, destinat analizei critice a teoriei și completarea cu date de la întreprindere, țară. Acest capitol trebuie să fie consistent, să conțină grafice, tabele, diagrame, analize ale principalelor elemente ale temei tezei de licență. La acest capitol, studentul trebuie să trateze critic și își expună propriile păreri cu privire la fenomenele analizate.

Capitolul 3 este un capitol practic, aplicativ, destinat pentru a implementa toate legitățile, teoriile, metodele analizate în capitolele precedente la nivel de întreprindere. Putem menționa că în cadrul acestui capitol este efectuată cercetarea calitativă sau cantitativă, sunt interpretate datele, sunt calculați indicatori, sunt propuse măsuri de îmbunătățire a activității obiectului cercetării și a întregii economii.

De remarcat că fiecare subcapitol din teză trebuie să conțină concluzii sugestive.

Concluziile și recomandările – acest compartiment al tezei este unul dintre cele mai importante și sugestive, care trasează și evidențiază valoarea, relevanța și eficiența cercetărilor efectuate de student pe baza temei tezei de licență. Astfel, studentul trebuie să evidențieze cele mai relevante concluzii care contribuie la punerea în valoare a rezultatelor cercetării. Putem remarca faptul că, concluziile reprezintă etapa de totalizare și globalizare a tezei. Recomandările constituie niște propuneri pentru întreprindere, societate, țară, economie națională, întreprindere care, în baza cercetărilor efectuate, urmează să contribuie la îmbunătățirea și redresarea situației.

Referințele bibliografice - conțin lista tuturor surselor de informație utilizate de către autor pentru elaborarea tezei de licență. Credibilitatea unei lucrări este strâns legată de aceste referințe bibliografice care arată cât este de informat și de avizat autorul cu privire la actualitatea și necesitatea lucrării pe care o prezintă.

În lista referințelor bibliografice se inserează doar lucrările consultate de autorul tezei. Nu se admite indicarea titlurilor care nu au fost consultate. De asemenea, toate sursele citate în textul lucrării trebuie să se regăsească în lista referințelor bibliografice. Referințele bibliografice pentru o teză de licență trebuie să conțină minimum 25-30 de titluri. Ele se redactează în ordinea alfabetică a numelor autorilor, iar în lipsa menționării lor, în ordinea alfabetică a titlurilor. Sursele bibliografice se divizează conform limbii în care a fost redactată lucrarea (română, engleză, franceză, rusă etc.), cu păstrarea numerotării unice.

La cercetarea referințelor bibliografice trebuie atrasă o atenție maximă următoarelor aspecte:

- utilizarea prioritară a bibliografiei recente (ultimii 5 ani);

- acordarea ponderii semnificative articolelor științifice publicate în literatura de specialitate;

- nu se încurajează folosirea în calitate de surse de referință a articolelor din publicații ce nu sunt de specialitate, a informațiilor din conferințe de presă, din site-uri publicitare, de informare etc.

- indicarea corectă a surselor bibliografice în textul tezei și în bibliografia finală.

Perfectarea referințelor bibliografice se realizează conform standardelor acceptate (anexa 6).

Anexele reprezintă părți componente ale tezei de licență. Acestea conțin materiale ce completează ideile din teza de licență, la ele făcându-se referințe pe parcursul lucrării. Anexele nu se includ în textul lucrării. Ele se numerotează și se expun în ordinea în care sunt făcute referințe în textul de bază. Anexele se perfectează în corespundere cu rigorile existente (anexa 7). Anexele se numerotează.

Volumul tezei de licență, conform Hotărârii Senatului USARB din 21 decembrie 2011 nu trebuie să depășească 40-45 pagini. Referințele bibliografice și anexele nu se iau în considerare în acest conținut al lucrării.

4. Exigențe de elaborare a tezei de licență

4.1. Exigențe de tehnoredactare a tezei de licență

Redactarea tezei de licență trebuie să fie în concordanță cu următoarele cerințe:

- teza de licență se editează computerizat pe hârtie albă, format A4, pe ambele părți a foii;
- teza de licență se perfectează folosindu-se fontul Times New Roman cu dimensiunea de 12 pt. Spațiul între rânduri este de 1,5 intervale. Textul se aliniază după ambele câmpuri laterale;
- în mod obligatoriu, în cadrul lucrării se utilizează literele cu diacritice specifice limbii române (ă, â, î, ș, ț și majusculele lor);
- paginile tezei au următorul câmp: în stânga - 25 mm, sus - 20 mm, în dreapta - 15 mm, jos - 20 mm;
- numerotarea paginilor se face jos, la mijlocul paginii;
- titlul capitolelor sunt scrise pe pagină nouă, a subcapitolelor cu litere mici, în afară de prima literă (font 12 pt., bold, stânga) la două linii distanță;

Notă: Cuvântul capitol și subcapitol nu se scrie. După denumirea capitolului sau a paragrafului nu se pune punct. Capitolele se numerotează prin cifre arabe. În text nu se utilizează scrisul îngroșat sau subliniat; se permite doar scrisul italic.

- fiecare capitol începe din pagină nouă, paragrafele urmează succesiv. Sublinierea titlurilor nu se admite;

- toate paginile tezei se numerotează, începând cu pagina de titlu și terminând cu ultima pagină. Pe pagina de titlu nu se pune numărul paginii, numărul paginii se pune începând cu a treia pagină;

- semnele de punctuație („ . ”, „ ; ”) sunt urmate în mod obligatoriu de un spațiu.

- nu sunt acceptate prescurtări ale cuvintelor;

- în teză nu se admit însemnări, corecții, conturări de litere, ștersături, pete, adăugiri la pagină. Nu se admite utilizarea bulinelor. Pentru a evidenția o numerotare se admite utilizarea doar a cifrelor (1., 2., 3.), a literelor (a., b., c.) sau liniuțe (-), fără auto înserare. Semnele de punctuație așa ca ghilimelele se înserează în felul următor („”);

Notă: dacă la o enumerare se utilizează („1.”, „2.” Sau „a.”, „b.”) atunci propoziția începe cu majusculă. Însă, dacă utilizăm („-”) atunci se începe cu literă mică. Un subcapitol al tezei de licență nu se poate finaliza cu o enumerare, figură, tabel, ci cu concluziile cercetării efectuate în cadrul acestui subcapitol;

- se recomandă a tipări teza la imprimantă laser;

- teza se leagă prin copertare (copertă tare + copertă subțire) în două exemplare și se prezintă la Catedra de științe economice, cu cel puțin o săptămână înainte de susținerea ei în fața comisiei de licență, la data stabilită de catedră.

- în teză pentru a evidenția anumite noțiuni se utilizează doar fontul cursiv. Nu se utilizează fontul bold sau fontul subliniat;

- denumirile figurilor se scriu cu font Times New Roman, 10 pt., centrat. După denumirea figurii nu se pune punct. Figurile se înregistrează în lucrare prin 3 cifre indicând respectiv: prima - numărul capitolului, a doua - numărul subcapitolului, a treia - numărul de ordine a figurii. Toate diagramele, graficele, figurile poartă denumirea de figuri în cadrul tezei de licență (anexa 10);

- denumirile tabelelor nu se evidențiază. Se scriu cu font Times New Roman, font 12, centrat. După numărul tabelului se pune punct. Tabelele se înregistrează în lucrare prin 3 cifre indicând respectiv: prima - numărul capitolului, a doua - numărul subcapitolului, a treia - numărul de ordine a figurii. Toate diagramele, graficele, figurile poartă denumirea de figuri în cadrul tezei de licență (anexa 9).

Notă: Tabelele și figurile care depășesc o pagină se plasează în anexe.

Teza va fi scrisă în stil impersonal, fără a utiliza persoana a I-a singular, ci de la persoana a I-a plural. Se va folosi un limbaj simplu și clar. Informațiile vor fi comunicate într-o manieră

directă și inteligibilă, într-o structurare logică și coerentă. Se va acorda atenție eliminării greșelilor gramaticale și de editare [3].

De asemenea, se recomandă respectarea anumitor reguli:

- evitarea frazelor lungi și neclare;
- evitarea neologismelor și a cuvintelor neclare;
- respectarea normelor stilistice, sintetice și morfologice;
- evitarea scurtăturilor.

Aceste reguli vor contribui la sporirea vizibilității și consistenței lucrării.

Referințele bibliografice vor fi redactate în baza Standardului SM ISO 690:2012 și după ghidul elaborat de Biblioteca științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, disponibil pe adresa: http://tinread.usarb.md:8888/tinread/fulltext/bsu/reguli_referinte.pdf

4.2. Exigențe etice în elaborarea tezei de licență

Lucrarea trebuie să contureze integral lucrul autorului. Sursele bibliografice consultate trebuie neapărat indicate la referințe bibliografice. Preluarea unor definiții, modele, grafice, tabele, gânduri ale altor persoane decât autorul lucrării, exprimate direct din sursa originală, trebuie plasate în ghilimele și trebuie indicată sursa.

Dacă autorul interpretează anumite păreri ale altor cercetători în domeniu fără a face apelare directă la spusele cercetătorului dat, trebuie să fie menționat numele și prenumele cercetătorului și la final de propoziție să fie indicată referința bibliografică.

O exigență obligatorie a scrierii unei teze de licență este evitarea plagiatului. Plagiatul cuprinde următoarele forme:

1. Copierea directă din surse originale - cel mai frecvent, aceasta formă a plagiatului implică copierea uneia sau mai multor fraze cuvânt cu cuvânt din sursa originală (cu sau fără note de subsol). Atunci când se copiază fraze/pasaje din textul original, este necesar ca acestea să se înscrie între ghilimele. Folosind citate, în special în cazul lucrărilor științifice, demonstrează că autorul nu aduce o notă de originalitate în lucrarea sa.

Copierea textelor/ frazelor din articole științifice sau din manuale de specialitate nu reprezintă o modalitate de a elabora o lucrare. Definirea unui stil propriu, folosirea conceptelor și ideilor originale asigură conceperea unei lucrări de calitate. Copierea din alte surse este ușor de demascată și aceasta începe prin identificarea termenilor și conceptelor ce nu sunt familiare autorului. În cazul unei lucrări de licență profesorii cunosc foarte bine materialele folosite în vederea elaborării acesteia, de asemenea sunt familiarizați cu sursele comune de informații

privind fiecare subiect tratat în respectiva lucrare. Cea mai bună modalitate de a evita copierea accidentală este de a citi pasajul/textul care dorește a fi folosit în elaborarea lucrării și apoi se exprimă în propriile cuvinte folosind astfel expresii originale.

Ulterior, textul respectiv trebuie comparat cu originalul și de asigurat că acestea sunt suficient de diferite, având grijă să se evite parafrizarea;

2. Copierea directă din surse originale folosind note de subsol - copierea frazelor sau pasajelor din diferite documente folosind note de subsol la sfârșitul fiecărei propoziții reprezintă un alt mod de a plagia. Acest fapt este considerat plagiat deoarece niciuna din frazele folosite nu reprezintă contribuția proprie a autorului lucrării;

3. Reformularea unei propoziții (parafrizarea) - parafrizarea reprezintă utilizarea propriilor cuvinte pentru a reproduce un anumit text sau idee. Există situații în care se pot utiliza în paranteze cuvintele preluate din textul studiat. Parafrizarea nu este binevenită, dar în cazul în care se utilizează este obligatorie menționarea sursei. Parafrizarea este una dintre cele mai frecvente greșeli întâlnite în rândul studenților, care, în încercarea de a elabora un referat pur și simplu reformulează propoziții.

Se acceptă ca într-o astfel de lucrare să se folosească parafrizarea fără a fi considerate plagiat, însă lucrarea trebuie să reflecte propria contribuție a autorului, originalitatea sa;

4. „Împrumutul” structurii altei lucrări - această formă de plagiat este, de asemenea, destul de des întâlnită, întrucât multe dintre introduceri, de exemplu, tind să urmeze același mod de prezentare a lucrărilor.

Pentru a evita capcana „împrumutării” structurii și conținutului altor lucrări, trebuie de asigurat că ideile și concepțiile autorului sunt prezentate într-o manieră proprie, aducând acea nota de originalitate;

5. Transpunerea altor lucrări /însușirea muncii altcuiva - toate lucrările științifice, lucrări de diplomă, eseuri, referate, lucrări practice de laborator trebuie să fie produsul propriei cercetări, chiar și în cazurile lucrărilor practice unde se efectuează analize de laborator în parteneriat cu un coleg;

6. Lipsa referințelor bibliografice / sursa notelor de subsol - în cadrul redactării lucrărilor, atunci când se prezintă un anumit fapt care nu este evident pentru cineva care este specialist într-un domeniu, trebuiesc trecute note de subsol cu trimiteri la sursa materialului. În mod ideal, aceasta va fi o referire la literatura de specialitate (de obicei, o revistă științifică sau, uneori, o carte) [5].

În continuare, oferim drept exemplu elemente care trebuie să fie menționate ca note de subsol:

- datele obținute de către alți cercetători;
- orice propoziție sau pasaj care este folosit(ă) cuvânt cu cuvânt sau parafrazat(ă) ;
- concepte, idei sau concluzii care nu sunt intuitiv evidente și nu sunt proprii autorului;
- desene, diagrame, grafice, tabele, care sunt copiate din altă parte;
- utilizarea excesivă a altor surse, în detrimentul propriului aport.

5. Susținerea și evaluarea tezei de licență

5.1. Procesul de admitere la susținerea tezei de licență

În cadrul Catedrei de științe economice se organizează 1 susținere preventivă ale tezelor de licență în vederea monitorizării procesului executării în timp util a tezelor de licență.

Notă: La susținerea preventivă a tezei de licență este obligatorie semnătura conducătorului științific care a luat act de cunoștință privind conținutul lucrării și îl acceptă cu sau fără modificări.

Astfel, susținerea preventivă a tezelor de licență este organizată în scopul de a verifica corespunderea foii de titlu, a planului și a referințelor bibliografice, tuturor exigențelor. În acest scop, la nivel de catedră se organizează susținerea preventivă unde participă cadrele didactice. Studenții trebuie să prezinte aceste compartimente ale tezei de licență și să explice membrilor catedrei perspectivele de elaborare a tezei de licență și etapele cercetării pe care doresc să le întreprindă. Deasemenea la susținerea preventivă studenții trebuie să aibă deja 80% din materialul tezei finalizat. Susținerea preventivă trebuie să fie organizată nu mai târziu de o lună până la susținerea tezei în fața comisiei de evaluare.

Notă: Studenții care nu s-au prezentat la susținerea preventivă a tezei de licență nu pot fi promovați la celelalte etape ale prezentării finale a tezei de licență.

În vederea respectării termenelor stabilite de USARB și în conformitate cu orarul elaborat de Catedra de științe economice, studentul, la o dată stabilită de catedră, prezintă teza de licență finalizată.

Teza, în formă definitivă, semnată de student, cu avizul pozitiv al conducătorului științific, se prezintă la Catedră pentru admiterea la examenul de licență cu cel puțin o săptămână înainte de începerea examenului de licență sau la o dată limită stabilită de Catedră.

În scopul depistării cazurilor de plagiat, de susținere repetată a aceleiași teze de licență precum și a copierii a unor pasaje integrale din diferite surse, conform deciziei Senatului USARB, studentul este obligat să prezinte teza de licență și în format electronic.

Pe CD-ul, care conține teza în format electronic se indică:

- numele și prenumele deplin al studentului și grupa academică;
- denumirea (titlul) tezei de licență;
- anul elaborării tezei de licență.

Pentru susținerea publică la teza de licență se anexează avizul conducătorului științific al tezei (anexa 8).

5.2. Susținerea publică a tezei de licență

O ultimă etapă în procesul tezelor de licență este susținerea finală a tezei de licență care constituie cel mai important element unde comisia de evaluare analizează lucrarea. Deci, rezultatele obținute în urma activității de cercetare a studenților, punctate în cadrul lucrării de licență, sunt supuse analizei și dezbaterilor în fața comisiei de evaluare.

Tezele de licență sunt susținute public. Prezentarea publică a lucrării este modalitatea de validare a capacității de înțelegere și a aptitudinilor teoretice și empirice dobândite de către student ca urmare a realizării acesteia.

Procesul susținerii tezei de licență presupune parcurgerea câtorva etape esențiale:

1. Prezentarea lucrării de către student în fața comisiei de specialitate;
2. Întrebări-răspunsuri – la această etapă studentului i se adresează întrebări din partea membrilor comisiei de evaluare și din partea participanților la susținerea publică, pentru a concretiza înțelegerea de către student a celor expuse;
3. Prezentarea avizului la teză și răspunsul studentului la obiecțiile citate – această etapă implică analiza de către comisie a avizului conducătorului științific;
4. Discuții – această etapă include intervenția celor ce doresc să se pronunțe pe marginea problemelor discutate, pentru a concretiza anumite aspecte ale tezei de licență;
5. Cuvântul de încheiere al studentului – aici studentul își aduce concretizările de rigoare și eventualele mulțumiri.

Studentului i se oferă 10 minute pentru prezentarea tezei de licență. Astfel, studentul pregătește o prezentare Power Point, cu un număr maxim de 20 slide-uri, care conține cele mai reprezentative elemente ale cercetării întreprinse, care ar conține date privind:

- actualitatea și importanța temei de cercetare;
- scopul și obiectivele lucrării;
- ipotezele cercetării;
- metodologia cercetării;
- rezultatele cercetării;

- contribuția proprie;
- concluzii și recomandări.

După prezentarea conținutului tezei de licență, studentul răspunde la întrebările membrilor comisiei și a celor prezenți. Răspunsurile studentului la întrebările acordate trebuie să fie succinte, clare și în conformitate cu întrebările formulate. Răspunsurile complete și concrete influențează pozitiv nota pentru aprecierea probei de susținere a tezei de licență.

Nota finală va depinde atât de conținutul lucrării de licență, cât și de calitatea prezentării și răspunsurile la întrebări, de aceea absolvenții trebuie să acorde o atenție maximă acestor aspecte.

Studentii apreciați cu note negative nu au dreptul la susținerea repetată în timpul sesiunii curente. Susținerea repetată a tezei se admite doar în sesiunea următoare a examenului de licență.

5.3. Evaluarea tezei de licență

Procesul evaluării tezei de licență se efectuează în exclusivitate de către membrii Comisiei pentru examenul de licență în rezultatul audierii prezentării tezei în ședință publică. Nota propusă de conducătorul științific este orientativă. Nota finală reprezintă media aritmetică a notelor membrilor comisiei, care se stabilește de comun acord la ședința închisă a Comisiei pentru examenul de licență.

Pentru stabilirea notei se vor avea în vedere următoarele criterii de evaluare:

1. Complexitatea conținutului științific al tezei de licență;
2. Capacitatea de analiză și sinteză a autorului, cât și gradul de competență dovedit de către student în procesul cercetării efectuate;
3. Structura lucrării analizate și logica prezentării ei;
4. Valoarea și relevanța referințelor bibliografice studiate;
5. Existența metodologiei de cercetare și a motivației cercetării;
6. Valoarea rezultatelor obținute ca urmare a cercetării desfășurate;
7. Gradul și capacitatea de a răspunde la toate întrebările adresate de membrii Comisiei;
8. Respectarea prevederilor prezentului ghid și a cerințelor formulate de catedră și conducător științific.

Teza de licență se evaluează cu note, în baza scalei de notare de la „10” la „1”, nota minimă de promovare fiind „5”.

Cu note mari sunt apreciate tezele care corespund următoarelor cerințe:

- interpretează corect problema cercetării;
- desfășoară pe deplin toate elementele analizate;

- conțin comentarii, puncte de vedere, recomandări proprii ale studentului, concluzii sugestive;

- conțin un material practic bogat și o tratare corectă a acestuia;
- este susținută în fața comisiei după toate cerințele.

În cazul în care studentul a obținut, o notă mai mică decât 15, la susținerea tezei de licență, este calificată drept nepromovarea examenului de licență.

Studentul are dreptul să conteste rezultatele evaluării tezei. Eventualele contestații se depun, în scris, la secretariatul comisiei de evaluare, în termen de maximum 24 ore de la comunicarea rezultatelor. Contestațiile se rezolvă, în termen de 48 de ore de la depunere, de către comisiile de evaluare a tezelor de licență. Comisia de evaluare, după reverificarea tezei de licență, decide schimbarea sau nu a notei prin creșterea sau prin micșorarea acesteia. Decizia comisiei rămâne definitivă.

Notă: Dacă studentul nu a susținut teza de licență va scrie o cerere și va susține teza de licență anul viitor, în promoția viitoare a absolvenților, între timp va lucra cu conducătorul științific în vederea îmbunătățirii conținutului lucrării.

6. Referințe bibliografice

1. CODUL EDUCAȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA, Nr. 152 din 17.07.2014. In: Monitorul Oficial, Nr. 319-324 din 24.10.2014.
2. PLAN-CADRU PENTRU STUDII SUPERIOARE (Ciclul I, Ciclul II, Studii integrate) aprobat de ordinul Ministerului Educației nr. 1045 din 29.10.2015 [online] [citată 10.02.2016]. Disponibil:
<https://www.google.md/?gws_rd=ssl#q=2.%09PLANCADRU+PENTRU+STUDII+SUPERIOARE+%28Ciclul+I%2C+Ciclul+II%2C+Studii+integrate%29+aprobat+de+ordinul+Ministerului+Educa%C8%9Biei+nr.+1045+din+29.10.2015>
3. RECOMANDĂRILE DE REALIZARE A TEZEI DE LICENȚĂ ȘI MASTER aprobate la ședința Senatului Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, la data de 09.12.2015, Proces-Verbal nr.4.
4. COTELNIC, Ala (coord.). Ghid privind elaborarea și susținerea tezei de licență. [online] [citată: 10.02.2016]. Disponibil:
<www.ase.md/files/catedre/.../GD.0.ESTLRed2.d >
5. MORARU, Liliana; HĂMURARU, Maria. Ghid metodic pentru perfectarea tezelor de licență/master, Chișinău, 2012. [online] [citată: 10.02.2016]. Disponibil:
< <http://istorie.usm.md/files/Ghid-metodic-pentru-elaborarea-tezelor-de-licenta-master-2013.pdf>>.
6. NAGHERNEAC, Ana; SCURTU, Elena. Prezentarea referințelor bibliografice utilizate în cercetare. Ghid Practic. Bălți, 2010. [online] [citată: 10.02.2016]. Disponibil: < <http://tinread.usarb.md:8888/tinread/fulltext/bsu/referinte.pdf>>

7. Anexe

Model
Cerere privind aprobarea temei tezei de licență

Șefului Catedrei de științe economice

Subsemnatul (-a) _____, studentul (-a), Ciclului I -
Studii de Licență, specialitatea 821.1 - „Turism”, grupa TR 31Z, solicit aprobarea temei tezei de
licență _____

_____

pentru anul universitar 2015-2016, conducător științific

_____

(nume, prenume, funcția)

_____

(data)

_____

(semnătura solicitantului)

De acord _____

(semnătura conducătorului științific)

Model
Graficul calendaristic de elaborare a tezei de licență

Ministerul Educației al Republicii Moldova
Universitatea de Stat „Alec Russo” Bălți
Facultatea de Științe Reale, Economice și ale Mediului
Catedra de științe economice

Șef Catedră de științe economice

dr., conf. univ., Carolina TCACI

Graficul calendaristic de executare al tezei de licență

(numele și prenumele studentului) _____

Tema tezei de licență _____

confirmată prin ordinul rectorului USARB

nr. _____ din „_____”

Conducător științific _____

Termenul limită de prezentare a tezei de licență la Catedra de științe economice

„_____”

Etapale executării tezei de licență:

Conținutul lucrărilor	Termen limită	Viza de executare
1. Stabilirea temei; fixarea obiectivelor; selectarea surselor de informare		
2. Investigația cadrului teoretic al cercetării (teoria problemei); expunerea cadrului teoretic al cercetării;		
3. Întocmirea problemei cercetării; stabilirea tipului de cercetare; elaborarea ipotezelor;		
4. Specificarea unităților (populației) studiate; construcția variabilelor (descrierea calitativă); cuantificarea (descrierea cantitativă);		
5. Alegerea metodelor de cercetare; stabilirea tehnicilor și procedeelelor de lucru – în conformitate cu decizia despre caracterul lucrării: experiment de constatare, experiment formativ etc.;		
6. Culegerea datelor; selectarea modalităților de prelucrare a datelor; stocarea datelor; prelucrarea datelor; analiza datelor (verificarea ipotezelor);		
7. Rezolvarea aspectelor de grafică și design la calculator; interpretarea rezultatelor;		
8. Formularea propunerilor de soluționare a problemei cercetării vizate în lucrare; elaborarea concluziilor și a recomandărilor practice;		
9. Susținerea preventivă a tezei;		

Student(a) _____

(semnătura)

Conducătorul științific _____

(semnătura)

Model

Foia de titlu a tezei de licență

Ministerul Educației al Republicii Moldova
Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți
Facultatea de Științe Reale, Economice și ale Mediului
Catedra de științe economice
(Times New Roman 12 pt, bold, centrat)

**APORTUL ANTREPRENORIALULUI ÎN DEZVOLTAREA TURISMULUI
RURAL DIN REPUBLICA MOLDOVA**

(Times New Roman 18, bold, centrat)

TEZĂ DE LICENȚĂ

(Times New Roman, font 16, Bold, centrat)

Autor:

Studenta grupei: _____

Prenume NUME

(semnătura)

Conducător științific:

Prenume NUME

Titlu științific

(semnătura)

Bălți, 2016

(Times New Roman 12 pt, bold, centrat)

Controlată:

Data _____

Conducător științific: _____, dr. hab., prof. univ.

_____

(semnătura)

Adnotare

Aprobată

și recomandată pentru susținere

la ședința Catedrei de științe economice

Proces-Verbal nr. _____ din _____

Șeful Catedrei de științe economice

dr., conf. univ. _____

Model
Cuprins al tezei de licență

Cuprins

INTRODUCERE

1. CONSIDERAȚII GENERALE PRIVIND ANTREPRENORIATUL ÎN TURISMUL RURAL

- 1.1. Apariția, dezvoltarea și formele antreprenoriatului
- 1.2. Rolul antreprenoriatului în turismul rural
- 1.3. Factori de dezvoltare a antreprenoriatului în turismul rural

2. ANALIZA VALORIFICĂRII TURISMULUI RURAL ÎN REPUBLICA MOLDOVA

- 2.1. Turismul rural – factor de succes în creșterea competitivității țării
- 2.2. Cercetarea amenajării destinațiilor turistice rurale în Republica Moldova
- 2.3. Dimensiunile turismului rural în context european

3. PERSPECTIVELE DEZVOLTĂRII ANTREPRENORIATULUI ÎN TURISMUL RURAL (în baza materialelor pensiunii „Butuceni”)

- 3.1. Analiza comparativă a turismului rural al Republicii Moldova
- 3.2. Studiu privind antreprenoriatul în turismul rural.
- 3.3. Propuneri de sporire a eficienței antreprenoriatului în turismul rural

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

ANEXE

Model

Lista abrevierilor (opțional)

AELS - Asociația Europeană de Liber Schimb

AER - Asociația de Ecoturism din România

AIEST - Asociația Internațională a Experților Științifici în Turism

ANBCT – Asociația Națională a Bucătarilor și Cofetarilor din Turism

ANTREC – Asociația Națională pentru turism rural, ecologic și cultural

BNS – Biroul Național de Statistică

FMI – Fondul Monetar Internațional

GATT – Acordul General pentru Tarife și Comerț

CGTD – Consiliu Global de Turism Durabil

IUCN – Uniunea Mondială pentru Conservarea Naturii

IATA- Asociația Internațională de Transport Aerian

OMC – Organizația Internațională a Comerțului

OECD – Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică

OMT – Organizația Mondială a Turismului

ONT – Oficiul Național de Turism

TIES – Societatea Internațională de Ecoturism

UIOOT – Uniunea Internațională a Organismelor Oficiale de Turism

WATA – Asociația Mondială a Agențiilor de Voiaj

WTTC – Consiliul Mondial pentru Turism și Călătorii

*Model**Perfectarea anexelor***Tabelul 1.1.1****Analiza SWOT a hotelului „Tinerețea”**

<p><i>Puncte forte:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Orientare absolut inovatoare pe piața Moldovei ce în consecință va atrage și turiști străini; 2. Localizarea perfectă a hotelului având o accesibilitate înaltă; 3. Posibilități multiple de achitare a serviciilor; 4. Prezența a unei săli de conferință mari, pentru a oferi clienților posibilitate de a duce tratative de afaceri; 5. Personal atent și respectiv (după posibilitate personalul va fi selectat din foști sportivi sau persoane care sunt amatori de sport, pentru ca aceștia să poată cât mai bine să înțeleagă specificul clienților de bază a hotelului); 6. Oferirea serviciilor identice cu cele ale concurenților, și pe lângă acestea o gamă variată a serviciilor și condițiilor absolut diferite, unice; 7. Servicii de calitate 24 de ore. 	<p><i>Puncte slabe:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Brandul slab cunoscut la nivel național și internațional; 2. Prezența unei parcări mici în fața hotelului; 3. Fonduri disponibile limitate; 4. Amplasarea nu este într-o zonă pur ecologică, ceea ce constituie un dezavantaj considerabil; 5. Lipsa posibilității de extindere a zonei de parcare.
<p><i>Oportunități:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Obținerea unor poziții mai favorabile față de concurenți printr-o politică mai flexibilă privind organizarea evenimentelor; 2. Organizarea trainingurilor pentru mărirea gradului de calificare a personalului hotelului; 3. Posibilitatea câștigării noului segment de piață internă și externă (dotarea cu echipament pentru persoane cu abilități reduse); 4. Perspective favorabile de creștere a indicatorilor de eficiență; 5. Obținerea dominației absolute pe piața hotelieră din Bălți printr-un ansamblu mare de produse. 	<p><i>Riscuri:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Reducerea cheltuielilor în caz de rentabilitate scăzută, se va răsfrânge asupra calității serviciilor în hotel; 2. Fluctuațiile cursului de schimb valutar; 3. Politica fiscală, monetară a țării și tendințele ei; 4. Condițiile economice ale țării se răsfrâng direct asupra câștigurilor obținute în industria hotelieră; 5. Apariția unui concurent nou cu prețuri reduse; 6. Pensiuni și apartamente private ce înlocuiesc și substituie serviciile hotelului.

Sursa: elaborat de autor

Model**Avizul conducătorului științific la teza de licență**

Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți
 Facultatea de Științe Reale, Economice și ale Mediului
 Catedra de științe economice

AVIZ
la teza de licență

cu tema _____

a student(ului, ei) _____

specialitatea _____ gr. _____

Aprecierea conducătorului științific privind teza de licență:

nr crt.	Criterii	Calificativ			
		Insuf.	Sufic.	Bine	F. bine
1	Actualitatea temei				
2	Coerența structurii, scopului, obiectivelor cu tema cercetată				
3	Actualitatea și corectitudinea perfectării surselor bibliografice				
4	Completitudinea cercetărilor teoretice				
5	Utilizarea informației factologice				
6	Calitatea aplicației practice				
7	Comentarii, aprecieri și recomandări proprii ale studentului referitor la activitatea întreprinderii/practica economiei naționale				
8	Respectarea prevederilor prezentelor Indicații metodice (inclusiv tehnoredactarea și utilizarea limbajului de exprimare științifică și profesională)				
9	Relevanța concluziilor				
10	Gradul de aplicabilitate practică și precizie a recomandărilor				

Note suplimentare _____

Concluzionând, teza corespunde parțial/integral (de subliniat) cerințelor înainte acestui gen de lucrări și este recomandată spre susținere în fața Comisiei pentru examenul de licență.

Conducător Științific _____ Semnătura _____ Data _____

Model
Perfectarea tabelelor

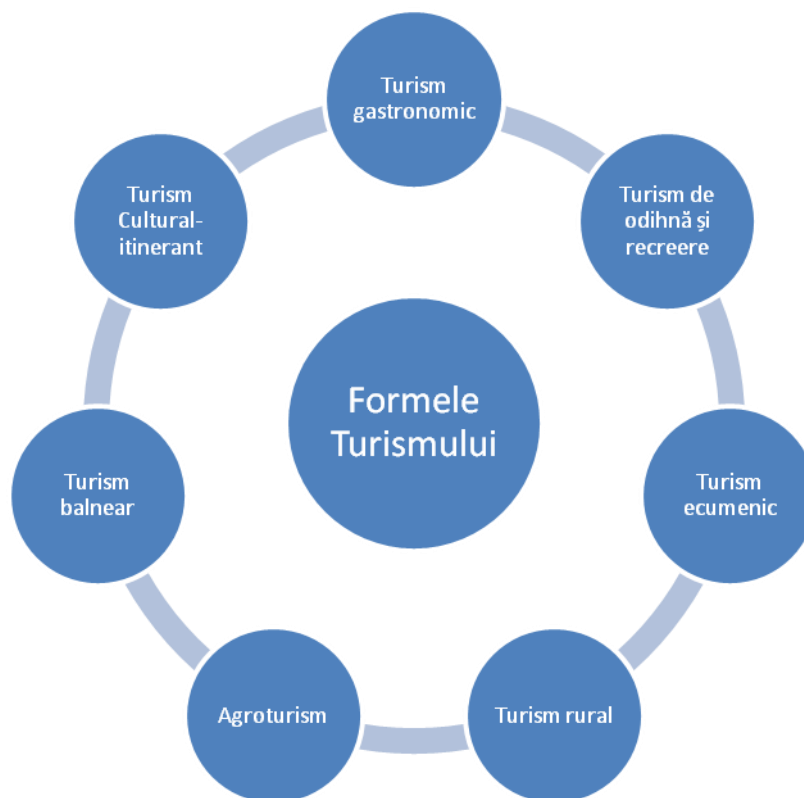
Tabelul 1.1.1

Analiza dinamicii turismului emițător în Republica Moldova

	2013	2014	2015
Numărul turiștilor plecați, total			
În scop de odihnă și recreere			
Afaceri			
Altele			

Sursa: elaborat în baza Biroului Național de Statistică, 2016

Model
Perfectarea figurilor

Figura 1.1.1. Formele turismului

Sursa: elaborat în baza datelor Agenției Turismului, [32, p. 21]

Model
Perfectarea formulelor

$$G_n = \frac{\text{număr de camere vândute}}{\text{număr total de camere disponibile}}, \quad (1.1.)$$

unde G_n – este gradul de ocupare a capacității de cazare.

$$I_{co} = \frac{\text{încasări din activitatea de cazare}}{\text{număr de camere vândute}}, \quad (1.2.)$$

unde I_{co} - vânzări pe camere ocupate.

$$I_{cd} = \frac{\text{încasăr din activitatea de cazare}}{\text{număr de camere disponibile}}, \quad (1.3.)$$

unde I_{cd} - vânzări pe camere disponibile.

$$I_t = \frac{\text{încasări din activitatea de cazare}}{\text{număr de turiști}}, \quad (1.4.)$$

unde I_t – încasări turist.

$$P_{ic} = \frac{\text{încasări din activitatea de cazare}}{\text{încasări potențiale totale}} * 100, \quad (1.5.)$$

unde I_{cd} – ponderea încasărilor din activitatea de cazare.